

Hər bir xalqın, millətin dövlətçilik rəmzlərindən biri də bayraqdır. Bayraq müqəddəsdır, dövlətin simvoludur. Çox vaxt bayraq xalqların qeyrət rəmzi olaraq qeyd edilir və tanınır. Hər meydanlarında bayraq uca tutulub, zirvədə dalğalanıb. Xalqımız tarixən bayrağını namusu, qeyrəti, ümumilikdə varlığı bilib, onun uğrunda canından keçməkdən çəkinməyib.

Müstəqilliyimizin ilk illərindən bu yana Azərbaycan Bayrağının zirvələrdə dalğalanması uğrunda minlərlə Vətən övladı şəhidlik zirvəsinə ucalıb. İgid əsgər və zabitlərimiz cəmi 44 gün ərzində erməni terrorçu dəstələrini məhv edərək, uca bayrağımızın Şuşada, Xankəndidə, Qubadlıda, Kəlbəcərdə, Zəngilanda və digər işğaldan azad edilən ərazilərdə dalğalanmasını təmin edib. Ona görə də şəhid qanına boyanan bayrağımız qürur və varlığımızın rəmzidir. Bu səbəbdən ilin bütün günlərində bayraq günü və bayrağın tarixi ilə bağlı söhbətlər, müzakirələr aparılır. 9 noyabr tarixi isə xüsusi gün hesab olunur. Ölkəmizdə Dövlət Bayrağı Günü'nün qeyd olunması Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixi ilə bağlıdır. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli Dövlət Bayrağı ilk

Eldar İbrahimov
YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri, professor

dəfə 1918-ci il noyabrın 9-da Bakıda, hökumətin iclasında qəbul edilib. İclasın keçirildiyi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının binası üzərində qaldırılıb və 1920-ci ilin aprel ayınadək dövlət statusuna malik olmuşdur.

Bugünkü güclü və qüdrətli müasir Azərbaycan dövləti Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisidir. Məlumdur ki, Azərbaycanın ilk müstəqil bayrağı 1918-ci ildə Şərqi ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən Gəncə şəhərində qəbul olunub. 24 iyun 1918-ci il tarixində qırmızı rəngli ay və səkkizguşəli ulduzdan ibarət bayraq Azərbaycanın dövlət bayrağı olaraq qəbul edilib. AXC bildirmişdir ki, qəbul edilən bayraq müvəqqəti xarakter daşıyır. Doğrudan da 9 noyabr 1918-ci il tarixində indiki müqəddəs üçrəngli bayrağımız qəbul olundu. Dövlət bayrağının yaradıcısı Əli bəy Hüseynzadədir. Onun türkçülük, müasirlik, islamlaşmaq ideyaları üçrəngli bayrağımızda öz əksini tapıb. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ömrü cəmi 23 ay çəkdi. Ancaq 71 il sonra Azərbaycan xalqı tarixi dəyərlərinə, o cümlədən AXC-nin qəbul etdiyi üçrəngli bayrağına sahib çıxmağı bacardı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dəyərləri, qəbul etdiyi bir sıra qanunlar, qaydalar qorunub saxlanılır və inkişaf etdirilir. Hələ ötən əsrin 90-cı illərində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri olarkən Ümummilli Lider Heydər Əliyev AXC-nin üçrəngli Dövlət Bayrağını 1990-cı il noyabrın 17-də keçirilən sessiyada Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət Bayrağı olaraq təsdiq edilməsinə nail olmuşdur. Sonralar Ulu Öndər Heydər Əliyev bu barədə demişdir: "90-cı il noyabrın 17-də biz burada, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, mənim sədrlik elədiyim sessiyada ilk dəfə 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayrağını qaldırdıq. Yeni bunu biz küçə və meydana

Bayraq Günü: Vətənə bağlılıq və milli həmrəylik

qaldırmadıq, orada bu bayraq qaldırıldı. Amma biz bir dövlət kimi Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət atributlarını müəyyən elədik. Hələ Kommunist Partiyası da var idi, Sovet hakimiyyəti də. Qərar qəbul etdik ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının adından "Sovet Sosialist" sözləri çıxarılmalıdır. Çıxartdıq və qərar qəbul etdik ki, Naxçıvanın milli bayrağı qəbul olunmalıdır - milli bayraq 1918-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul edilmiş üçrəngli bayraqdır. Bu bayrağı sessiyanın salonuna gətirdik, başımızın üstünə vurduq".

1991-ci il fevralın 5-də Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti "Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında" Qanun qəbul edib. 1991-ci il oktyabrın 18-də "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyaya Aktı ilə Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi kimi onun dövlət rəmzlərini, həmçinin Dövlət bayrağını bərpa edib.

Xalqın təkidli tələbəi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra elm, təhsil, mədəniyyət, sosial, iqtisadi, hərbi və digər sahələrin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı öz müsbət nəticəsini göstərdi. Dəyərlərimizin inkişafı sırasında bayrağa sevgi və hörmət xüsusi önəm daşıyırdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyev deyirdi ki, "Biz öz himnimizi, bayrağımızı özümüz qədr sevməliyik. Çünki bu, bizim Vətənimizə, millətimizə, dövlətimizə olan sədaqət, sevgi və məhəbbətin rəmzidir. İndi dünyada müstəqil Azərbaycan dövləti var. Onun milli dövlət bayrağı var, milli himni var, milli gerbi var. Azərbaycan dünya birliyində özünə layiq yer tutubdur. Azərbaycanın dövlət bayrağı bütün beynəlxalq təşkilatların iqamətgahları qarşısında dalğalanır, müstəqil Azərbaycanın başı üstündə dalğalanır və daim dalğalanacaqdır, bu yüksəkliklərə qalxmış bayraq bundan sonra heç vaxt enməyəcəkdir".

Prezident İlham Əliyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik siyasətini uğurla davam etdirmişdir. 2003-cü ildə keçirilən prezident seçkilərində xalqın mütləq əksəriyyətinin səsini qazanaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilən cənab İlham Əliyevin diq-

qət ayırdığı məsələlərdən biri də dövlət bayrağı olmuşdur. 2004-cü il iyunun 8-də Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilmişdir. Qanuna əsasən, Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağına hörmət göstərilməsi ilə bağlı vəzifələr, dövlət bayrağının qaldırılmalı və yerləşdirilməli olduğu yerlər, təsvirinin istifadəsi, həmçinin rəsmi tədbirlər zamanı, mətəm günlərində və mətəm mərasimlərində istifadəsi, digər bayraqlarla birgə qaldırılması (asilması) və ya yerləşdirilməsi, habelə dövlət bayrağının istifadəsinə dair tələblər və məhdudiyyətlər müəyyən edilmişdir. Dövlət bayrağı respublikamızın dövlət qurumlarının və diplomatik nümayəndəliklərinin binaları üzərində ucalır, mühüm beynəlxalq tədbirlər, mötəbər mərasimlər və məclislərlə yanaşı, irimiqyaslı ictimai-siyasi toplantılarda, mədəni tədbirlərdə və idman yarışlarında qaldırılaraq milli birliyi təcəssüm etdirir.

2010-cu il sentyabrın 1-də Bakıda Dövlət Bayrağı Meydanının təntənəli açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Bayrağının xüsusi əhəmiyyətini vurğulayaraq demişdir: "Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Bizim bayrağımız canımızdır, ürəyimizdir. Bu gün Azərbaycanın hər bir yerində Dövlət bayrağı dalğalanır. Azərbaycan ərazi bütövlüyünü bərpa edəndən sonra milli Dövlət bayrağımız bu gün hələ də işğal altında olan torpaqlarda qaldırılacaqdır. Bizim bayrağımız Dağlıq Qarabağda, Xankəndidə, Şuşada dalğalanacaqdır. O günü biz hər an öz işimizlə yaxınlaşdırırıq. Eşq olsun, Azərbaycan bayrağına!".

Prezident İlham Əliyev onu da qeyd etmişdir ki, "Bayrağımız eşidilən səsimiz, duyulan nəfəsimizdir. Bizim bayrağımız qürur mənbəyimizdir. Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın Dövlət Bayrağı milli suverenliyin simvolu kimi ölkəmizin bütün vətəndaşları üçün müqəddəs dövlətçilik rəmzlərindən birinə çevrilib. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yadigarı olan bu bayraq bizim azadlıq məfku-

rəsinə, milli-mənəvi dəyərlərə və ümumbəşəri ideallara sadiqliyimizi nümayiş etdirir".

Azərbaycanın üçrəngli bayrağı həm də, qalibiyyət rəmzidir. Üçrəngli bayrağımızın Xankəndidə, Şuşada, Ağdərədə, Qubadlıda, Kəlbəcərdə, Laçında və digər işğaldan azad edilən ərazilərdə dalğalanması kimliyimizin göstəricisi, parlaq gələcəyə olan inamın nümunəsidir. Fətəh Sərkərdə, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılan parlaq Qələbədən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə ilk səfərlərində həmin torpaqlarımızda Azərbaycan Bayrağının ucaldılması ilə tarixə yazıldı. Prezident İlham Əliyev 2023-cü il oktyabrın 15-də Xankəndi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağını ucaldıb, tarixi gün münasibəti ilə Azərbaycan xalqını təbrik edərək demişdir: "Azərbaycan xalqı mənə 20 il bundan əvvəl böyük etimad göstərmişdir və bu illər ərzində mən bunu hər zaman hiss etmişəm, bu inam daha da artmışdır. Bu gün vaxtilə - hələ işğal dövründə dediyim sözlər və xalq tərəfindən təkrarlanan sözlər mənim üçün ən böyük mükafatdır. Mən o vaxt demişdim ki, nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, onu mən bilərəm. İkinci Qarabağ müharibəsi dayandıqda da Azərbaycan xalqı bilirdi ki, mən bunu bilərəm. O gündən üç il keçməmiş biz bu gün buradayıq, Xankəndidəyik, Xankəndinin mərkəzindəyik, Azərbaycan Gerbi, Azərbaycan Bayrağı altında. Bu, böyük xoşbəxtlikdir və tarixi hadisədir. İndi bu tarix haqqında danışmaq mənim üçün bəlkə o qədər də düzgün deyil. Çünki bu tarixi biz yaşamışıq, bu tarixi biz yaratmışıq. Azərbaycan xalqı elə bir Qələbə qazanıb ki, həm dillər əzbəri olub, həm də bu Qələbə əbədi bizimlə olacaq. Bu Qələbə bizim tariximizdə əbədi olacaq. Bizdən sonra gələn nəsillər bu Qələbə ilə əbədi və haqlı olaraq fəxr edəcəklər".

Beləliklə, 9 Noyabr - Bayraq Günü milli birliyin, azad düşüncənin və dövlət müstəqilliyinin təntənəsini ifadə edir. Bu dəyərli tarix gələcək nəsillərə dövlətə sədaqət və Vətənə sevgi hissələrini aşılayan mühüm mənəvi irs kimi yaşayır.